

Tien vragen aan een tijdschriftexpert

Catrien Santing, hoogleraar middeleeuwse geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen, is de nieuwe voorzitter van de Projectgroep Tijdschriftstudies. Voor *TS* beantwoordt zij tien vragen over haar relatie tot tijdschriften en tijdschriftonderzoek.

1. BIJ WELK TIJDSCHRIFT HAD U GRAAG IN DE REDACTIE WILLEN ZITTEN?

Het *Historisch Tijdschrift Groniek*. *Groniek* is in historisch Nederland een begrip, omdat het van een gestencild studentenblaadje uitgroeide tot een historisch tijdschrift met landelijke en soms internationale uitstraling. *Groniek* signaleerde en signaleert trends. Het in 1977 door Wouter Hugenholtz, Wessel Krul en Pieter Caljé geredigeerde nummer *Aspecten van de Cultuurgeschiedenis* wordt in het buitenland beschouwd als het begin van de opleving van de cultuurgeschiedenis. Het is dan ook de belangrijkste misser uit mijn studententijd dat ik nooit tot de redactie ben toegetreden. Eigenlijk is het verbazingwekkend dat ik zonder ooit *Groniek*redacteur te zijn geweest, toch nog zo ver ben gekomen.

2. WAT IS HET MERKWAARDIGSTE TIJDSCHRIFT DAT U OOIT ONDER OGEN IS GEKOMEN?

Buitengewoon merkwaardig zijn natuurlijk de diverse *Dada*-producten, waar Paul Op de Coul in de vorige aflevering van *TS* ook al aan refereerde. De *Poezenkrant* is niettemin ook een heel goede kandidaat in de categorie 'curieus'. Om te beginnen is het geen krant, maar een sinds 1974 heel onregelmatig verschijnend tijdschrift. Nog vreemder is dat het geen redactie heeft maar een Directeur: Piet Schreuders, die als vormgever elke aflevering een andere gedaante weet te geven. In tijdschriftenland geldt een telkens wisselend uiterlijk als een horreur. De inhoud is natuurlijk ook zeer excentriek. Het gaat om felieue wetenswaardigheden die velen af zullen doen als nonsens. Onterecht, want wat is er heerlijker dan te weten dat Willem Frederik Hermans zich ooit een opgerolde slapende kat als grafmonument wenste (*De Poezenkrant* 44, juni 1994, p. 17)?

3. VAN WELK TIJDSCHRIFT HERLEEST U OUDE NUMMERS VOOR UW PLEZIER?

Oei, nu balanceer ik alweer op het randje van het genre, want is een supplement eigenlijk wel een tijdschrift? Laat ik het er maar houden dat dat het geval bij het *Times Literary*

Supplement, een tijdschrift dat door alle boekenbijlagen van de Nederlandse kranten tevergeefs wordt geïmiteerd. Tevergeefs omdat een bijlage geen tijdschrift is, de Nederlandse boekenbijlagen steeds dunner worden en voor de besprekingen de actualiteit steeds bepalender wordt. Bij mijn laatste verhuizing is twee jaar geleden een enorme stapel vergeelde *TLS*-nummers in de papiercontainer verdwenen en nog steeds heb ik spijt van die opruimwoede. Wat is er mooier om op een moment waarop er even niets urgents te doen valt naar die stapel te grijpen en een messcherpe bespreking te herlezen? Aantrekkelijk is ook de gedachte dat het geweten telkens gesust kan worden, want zo is er altijd nog gelegenheid ongelezen gebleven stukken alsnog te bestuderen. Gelukkig is er nu www.tlsarchive.com.

4. VAN WELK TIJDSCHRIFT BETREURT U DE ONDERGANG HET MEEST?

Het klinkt misschien gek voor een tijdschriftfan, maar van geen enkele. Het aardige van tijdschriften is juist dat ze zo nu en dan ophouden te bestaan omdat ze de veranderingen in de tijdgeest niet weten bij te benen. Langjarige tijdschriften als *De Gids* (174ste jaargang) en de *Bijdragen en Mededelingen tot de Geschiedenis der Nederlanden* (126ste jaargang) krijgen iets stijf deftigs. Dat vergroot de leesbaarheid vaak niet, maar daar zijn het dan ook instituten voor. De *BMGN* is overigens met een geslaagde gedaanteverandering bezig. De redactie (waar ik deel vanuit maak) overweegt zelfs de oude titel geleidelijk van de cover te laten vallen ten faveure van de huidige ondertitel *Low Countries Historical Review*. Men kan zich afvragen of het dan nog om hetzelfde tijdschrift gaat. Toch is die koersverandering naar mijn mening terecht: op tijdschriftgebied moeten monumenten alleen in stand gehouden worden als ze nog gebruikswaarde hebben.

5. WAT IS UW PROFESSIONELE RELATIE MET TIJDSCHRIFTEN?

Van tijdschriften ben ik vooral een gebruiker. Ik publiceer er graag in, ik lees er graag in, ik geniet graag van een fraai uitgegeven tijdschrift, maar het tijdschrift is bij mij nog nooit object van wetenschappelijke studie geweest. Dat laat ik voorlopig graag aan de auteurs van *TS* over, maar wat niet is, kan nog komen. Wie weet word ik door het heilige tijdschriftvuur van de *TS*-redactie aangestoken.

6. WAT WAS UW GROOTSTE OF MEEST BIJZONDERE TIJDSCHRIFTGERELATEERDE VONDST?

Laten we het houden op het besef dat tijdschriften altijd vondsten bevatten en dat het voor iedere onderzoeker cruciaal is oude jaargangen digitaal of daadwerkelijk door te vlooien op artikelen die van belang zijn. Zo herinner ik me van mijn eigen dissertatieonderzoek *Sudhoff's Archiv. Zeitschrift für Wissenschaftsgeschichte*. Het tijdschrift heette ooit *Archiv für die Geschichte der Medizin*, maar kreeg uit eerbied voor redacteur en onvermoeibaar auteur Karl Sudhoff (1853-1938) diens naam. Terecht, want hij is een ware kampioen van de vondst. Nog steeds is het ongelooflijk wat deze medisch-historicus uit archieven en bibliotheken wist op te delven.

7. WAT IS UW GROOTSTE TIJDSCHRIFT-GERELATEERDE AMBITIE?

Met de redactie van de *BMGN* zijn we op dit moment bezig het tijdschrift geschikt te maken voor de eenentwintigste eeuw. Zeker voor historici valt dat niet mee, want je wilt het traditionele lezerspubliek, c.q. de betalende abonnees ook niet van je vervreemden. Dat levert veel spannende discussies op, zoals over de update van het uiterlijk. Oordeelt u zelf over de mate van geslaagdheid www.knhg.nl/bmgn.

8. DROOMT U WELEENS VAN TIJDSCHRIFTEN EN ZO JA, ZIJN DAT PRETTIGE DROMEN?

Gelukkig niet. Ik onthoud mijn dromen alleen als ze slecht zijn. Tijdschriftdromen van mij zou dus een slecht teken voor het fenomeen tijdschrift zijn.

9. STEL DAT U MORGEN EEN TIJDSCHRIFT ZOU LANCEREN, HOE ZOU DAT ER UITZIEN?

Ik beperk me maar even tot het in stand houden van de tijdschriften waaraan ik nu gelieerd ben.

10. OP WELKE TIJDSCHRIFTEN BENT U GEABONNEERD?

Volgens mijn partner op veel te veel, want hij ziet de stapels, van rijen is al lang geen sprake meer, angstwekkend groeien. Wel beperk ik me de laatste jaren tot vak-tijdschriften in allerlei soorten en maten, van *Geschiedenis Magazine* tot *Renaissance Quarterly*. Andere tijdschriften koop ik hoogstens incidenteel los. Op zo'n moment bevind ik me meestal in een AKO op het station, waar ik word verleid tot de nieuwe *Delicious*, de *Groei & Bloei* of in Italië bij de kiosk de *Sale & Pepe*, maar nu wordt het vast te frivol voor *TS*.